

SÈRIE 2

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant. Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de connectar amb una mínima correcció les tres idees bàsiques següents:

- (i) En el text es considera la qüestió de si allò que fa just un individu és o no el mateix que ja s'ha vist que fa justa una ciutat.
- (ii) Per acabar de comprovar que això és així, es considera un individu que s'assemblés a una ciutat justa, i es considera si es comportaria de forma justa en diferents situacions; i s'observa que sí ho faria.
- (iii) Es conclou que tant pel que fa a la ciutat com a l'individu la justícia consisteix en que cada part (de la ciutat o de l'ànima de l'individu) faci allò que li pertoca.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

(i) En aquest text Mill defensa que no és legítim que la societat li vulgui imposar a un individu què ha de fer en aquells aspectes que l'afecten directament només a ell.

(ii) S'ofereix una consideració a favor d'aquesta tesi: cadascú coneix les seves pròpies circumstàncies i interessos d'una manera en què un tercer no els pot conèixer; per tant, cadascú és qui millor sap què és el que més li convé a ell mateix.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «criança»: la forma en què un individu ha estat educat.

b) «ànima»: la part d'una persona on resideixen les seves funcions intel·lectuals i les virtuts morals com ara la valentia i la justícia.

Opció B)

a) «incommensurablement»: d'una forma que no es pot mesurar; més concretament en aquest cas, que és superior pel fet de basar-se en mitjans d'un tipus més adequat i que, per tant, no es poden ni comparar amb els que usen terceres persones.

b) «interferència de la societat»: que el grup de persones amb qui conviu impedeixi a un individu fer una determinada acció o dur un determinat tipus de vida.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) L'estratègia argumentativa de Plató: pretén establir quan un individu és just, esbrinant abans quan una ciutat és justa. Busca trobar quan una ciutat és justa considerant què és el que ha portat les persones a establir una ciutat (o un estat).
- (ii) Les persones formen una ciutat per proporcionar-se de forma eficient allò que necessiten. Una ciutat és justa si aconsegueix aquesta finalitat i, ho fa, si cada classe de la ciutat fa allò que li pertoca.
- (iii) Descripció de les tres classes de la ciutat, i de les virtuts associades a cadascuna.
- (iv) Descripció de les tres parts de l'ànima i de les virtuts associades a cadascuna.
- (v) Hi ha una analogia directa entre allò que fa justa una ciutat i allò que fa just un individu: un individu és just si cadascuna de les tres parts de l'ànima fa allò que li és propi i, en particular, si la part racional regeix les altres.
- (vi) La frase a comentar es relaciona directament amb (i).

Opció B) Si una resposta explica, d'una forma o altra, els següents punts amb certa correcció, ha de tenir la màxima puntuació:

- (i) Distinció entre l'àmbit de la llibertat (accions que no afecten els altres, si ells no volen) i l'àmbit del dret (accions que afecten de forma perceptible els altres)
- (ii) Els aspectes bàsics del liberalisme de Mill. Les lleis de la societat no poden intervenir en allò que cau en l'àmbit de la llibertat
- (iii) Raons de Mill per al seu liberalisme. Argument central, que es troba exposat en el mateix text de l'examen: en general, cadascú sap millor el que li convé en allò que l'afecta només a ell del que ho sabria la resta de la societat.
- (iv) En la frase del text, Mill contrasta la necessitat de complir regles generals quan les accions d'un individu afecten directament a altres, amb la necessitat que, pel que fa a allò que afecta directament només un individu, aquest pugui fer allò que a ell li sembli convenient, sense que la societat li pugui imposar què ha de fer.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (A): serà meritori si en aquesta pregunta l'alumne no es queda només en el nivell de la discussió de principis generals, sinó que intenta argumentar-ho apel·lant a exemples concrets (per exemple: podria ser que en una societat hi hagi pobresa injusta, tot i que en aquella societat tothom individualment faci allò que sembla que se li pot exigir, com ara pagar impostos i complir totes les lleis?)